Lieta Nr.1A73022820
ECLI:LV:ZRT:2020:0917.1A73022820.4.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2020.gada 17.septembrī

Zemgales rajona tiesas tiesnese L.Gulbe rakstveida procesā izskatīja /Nosaukums A/ sūdzību par Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldes priekšnieka N.Krapša 2020.gada 3.janvāra lēmumu Nr.20/3/3-28 un

k o n s t a t ē j a:

[1.] 2019.gada 15.novembrī Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes (turpmāk - Iestāde) amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu Nr.CN00020844 (turpmāk – Protokols) par to, ka 2019.gada 30.septembrī plkst.16:56 Salaspils novadā pa autoceļu Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki) (A26) 23,8.km virzienā uz Ogri pārvietojās transportlīdzeklis Mercedes Benz Sprinter 311, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ (turpmāk - Transportlīdzeklis) neievērojot Autoceļu lietošanas nodevas likuma (turpmāk – ALNL) 2.panta pirmās daļas prasības.

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - Latvijas APK) 149.^{40} panta otro daļu /Nosaukums A/ (turpmāk – Persona) piemērots administratīvais sods 500 *euro (lietas lapa 4).*

Persona Protokolu pārsūdzēja augstākā iestādē.

[2.] Ar Iestādes 2020.gada 3.janvāra lēmumu Nr.20/3/3-28 (turpmāk - Lēmums) Protokols atstāts negrozīts, bet sūdzība noraidīta *(lietas lapas 19-24).*

Lēmumā norādīts:

[2.1.] 2019.gada 3.decembrī Iestādē saņemta Personas sūdzība par Protokolu, kurā norādīts, ka *"Transportlīdzeklim tika konstatēti 4 pārkāpumi, kur par katru uzlikts naudas sods 500 euro apmērā. Pārkāpumi konstatēti par vieniem un tiem pašiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2010.gada 22.novembra spriedumā SKA-428/2010 11.punktā secina, ka dubultās sodīšanas aizlieguma princips aizliedz personu apsūdzēt vai tiesāt par otru nodarījumu tiktāl, ciktāl tas izceļas no identiskiem faktiem vai faktiem, kas būtībā ir tie paši, par kuriem persona reiz jau ir sodīta. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 14.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKA-29/2008 10.punkta 3.-4.rindkopā norādīts, ka atbilstoši ne bis in idem principam nav pieļaujams, ka personai par vienu un to pašu pārkāpumu tiek piemēroti vairāki galīga rakstura sodi. Princips ne bis in idem administratīvo pārkāpumu lietās tiek pārkāpts gadījumā, ja personai par vienu un to pašu pārkāpumu ir spēkā vairāki administratīvie sodi. Latvijas APK 149.^{40} panta otrajā daļā atbildība ir paredzēta par autoceļu lietošanu, ja nav samaksāta nodeva, t.i., par noteikta pienākuma neizpildīšanu. Tādēļ visi pārkāpumi par autoceļa lietošanu, nesamaksājot nodevu, uzskatāmi par ilgstošu, nepārtrauktu pārkāpumu, kas sastāv no vairākām epizodēm, un nav pieļaujams, ka persona tiek sodīta par vienu pārkāpumu vairākas reizes (ne bis in idem princips). Latvijas APK 37.panta pirmajā daļā ir norāde uz ilgstošu pārkāpumu, taču nav dots sīkāks ilgstoša pārkāpuma skaidrojums. Vispārzināms ir fakts, ka administratīvo pārkāpumu process ir "mazais" kriminālprocess jeb kvazikriminālprocess, kā dēļ administratīvo pārkāpumu procesā ir piemērojami krimināltiesiskie principi. Saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta ceturto daļu atsevišķs ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana (darbība vai bezdarbība), kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu neizpildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai. Tādejādi pārkāpums atzīstams par ilgstošu un pakāpums ilgst visu laiku, kamēr persona neizpilda tai uzlikto pienākumu.*

Persona sodīta saskaņā ar Latvijas APK 149.^{40}panta otro daļu par neatturēšanos lietot autoceļu, kamēr nav samaksāta attiecīga nodeva. Saskaņā ar ilgstoša pārkāpuma izpratni tas nozīmē, ka ilgstoši tika veikts viens pārkāpums, kas saistīts ar ilgstošu pienākumu nepildīšanu autoceļa lietošanu, neapmaksājot nodevu. Vairākkārtēja sodīšana par vienu un to pašu pārkāpumu, nemainoties faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem, ir absurda, jo tādā gadījumā pārkāpuma fiksēšanas tehniskos līdzekļus uz autoceļiem varētu izvietot ik pēc pāris metriem un sodīt personas par vienu pārkāpumu vairākas reizes. Piemērotos sodus nedrīkst vērtēt vienu no otra atsevišķi un izolēti. Dubultās sodīšanas aizlieguma principa ietvaros visi sodi jāskata kopā, jo visi pārkāpumi ir uzskatāmi par vienu ilgstošu pārkāpumu, par ko var piemērot tikai vienu sodu. Par ilgstoša pārkāpuma pārtraukšanu varētu runāt, kad, piemēram, personu apturētu policija vai saņemtu fotoradara sodu par attiecīgo pārkāpumu vai jebkādi citādi tiktu likumā noteiktajā kārtībā piefiksēta tās prettiesiskā darbība, darot par to zināmu arī pašai personai. Tikai pēc tam, ja pārkāpums tiek turpināts, varētu runāt par jauna pārkāpuma izdarīšanu un jauna soda piemērošanu. Izskatāmajā lietā tas nav noticis, jo visi protokoli-lēmumi saņemti jau pēc pārkāpumu fiksēšanas — pēdējā epizode ir 2019.gada 29.oktobrī, turpretī pirmais protokols-lēmums ir sastādīts tikai 2019.gada 4.novembrī. Atzīstot, ka neuzmanības un pārprastuma dēļ netika veikta nodevas samaksa, Persona samaksāja pirmo sodu saskaņā protokolu Nr.CN00017336, tomēr kategoriski iebilst, ka vēlāk saņemtajiem protokoliem turpina vairakkārt sodīt par vienu un to pašu pārkāpumu par ko jau ir izciests sods. Tādu situācija nevar atzīt par atbilstošu samērīguma principam, jo novēloti sastādot protokolus-lēmumus un tādejādi laicīgi nebrīdinot personu par pārkāpumu esību, policija nav izpildījusi tās primāro preventīvo funkciju - atturēt un novērst pārkāpumu veikšanu. Diemžēl pašreizējā izskatā tāda soda piemērošana nesasniedz nekādu audzinošo raksturu, bet ir tikai naudas pelnīšanas avots.

Piemērotie sodi pārkāpj arī samērīguma principu. Tā kā samērīguma princips ir viens no svarīgākajiem demokrātiskas, tiesiskas valsts vispārējiem tiesību principiem, kas, turklāt, ir tieši piemērojams, tad policijai tas vienmēr ir jāņem vērā, pat ja arī pārkāpuma sastāva

sankcijā tas expressis verbis nav norādīts. Piemēram, Satversmes tiesas 2018.gada 14.decembra spriedumā lietā Nr.2018-09-0103 ir sniegusi lielisku samērīguma principa skaidrojumu, par ko tā norāda: "Satversmes tiesa norāda, ka administratīvās atbildības tiesībās būtisks ir lietderības princips. [..] Izraudzītajiem līdzekļiem jābūt mērķtiecīgiem un samērojamiem ar publiskās kārtības apdraudējumu un tā raksturu katrā individuālajā gadījumā." "Samērīguma princips ir viens no svarīgākajiem demokrātiskas, tiesiskas valsts vispārējiem tiesību principiem. Tas vispārīgā veidā noteic, ka starp valsts varas darbību, kas ierobežo personas tiesības un leģitīmās intereses, un mērķi, ko valsts vara ar šo darbību tiecas sasniegt, ir jābūt sapratīgām attiecībām. No demokrātiskas, tiesiskas valsts pamatnormas atvasināms pienākums visām valsts institūcijām savā darbībā ievērot samērīguma principu. Valsts pārvaldei, īstenojot valsts varu, katrā konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā samērīguma princips, it sevišķi gadījumos, kad ar valsts pārvaldes rīcību tiek ierobežotas personas pamattiesības (skatīt sprieduma 14.3.punkta 6.un 11.rindkopu).

Vairākkārtēju soda piemērošanu par vienu un to pašu pārkāpumu nevar atzīt par samērīgu. No vienas puses šāda sodīšana nav samērīga ar pārkāpuma sastāva objekta aizskārumu, kas turklāt ir tikai formāls sastāvs. Un no otras puses, šāda veida attiecības starp valsti un privātpersonu nevar atzīt par saprātīgām gan iepriekš minētā iemesla dēļ, gan tāpēc, ka ņemot vērā pārkāpuma sastāva sankciju un Latvijas APK 22.pantā noteikto soda audzinošo mērķi, piemērotie sodi faktiski pārsniedz audzinošo raksturu un kļūst nesavietojami ar uzņēmuma normālu funkcionēšanu. Piemērotie sodi neskaitāmas reizes pārsniedz dienas nodevas un gada nodevas apmēru, kas būtu jāmaksā par attiecīgo transportlīdzekli. Tādejādi secināms, ka kopējais sods nevar būt samērīgs ar pārkāpuma sastāva objekta apdraudējumu.

Autoceļu lietošanas nodeva plašākā nozīmē pieder pie ar nodokļu tiesībām saistītiem jautājumiem. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 07.aprīļa spriedumā SKA-56/2008 15.punkta beigās norādīts, ka "soda nauda nav ienākums, ar ko valsts budžets var rēķināties, tas kā jebkurš sods ir preventīvs pasākums, lai panāktu nodokļu pareizu nomaksāšanu budžetā." Respektīvi, soda naudas piemērošana nedrīkst būt pašmērķis.

Ņemot vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 08.oktobra sprieduma Nr.SKA-10/2012 15.- 17.punktā ietvertās atziņas, pirmkārt, soda naudas mērķis ir sodīt tikai par pienākuma pirms autoceļa lietošanas samaksāt autoceļa lietošanas nodevu nepildīšanu. Pienākums ir tikai formālā prasība. Otrkārt, kaut arī pamatota ir valsts interese izveidot efektīvu nodevu iekasēšanas sistēmu, taču vienlaicīgi valstij ir arī pienākums aizsargāt personas no nesamērīgiem sodiem. Sodi par nodokļu likumu (plašākā izpratnē, kas ietver arī nodevas) pārkāpšanu nedrīkst būt acīmredzami nesamērīgi mērķi, ko likumdevējs ar to palīdzību nodomājis sasniegt. Uzliekot sodu par nodokļu normu pārkāpumiem, izdarāms individuāls izvērtējums gadījumā, ja sods ir pietiekami liels.

Latvijas APK 149.[40]panta otrā daļa ir blanketa tiesība, jo tajā nav konkretizētas būtiskas pārkāpuma sastāva objektīvās puses pazīmes, piemēram, par kādu ceļu posmu lietošanu un par kādiem transportlīdzekļiem ir jāmaksā nodeva. To regulē ALNL un tā 2.pants, kurā ir vairākas daļas un vairāki punkti. Saskaņā ar ALNL 9.[1]panta piektās daļas 6.punktu protokolā-lēmumā ietver "norādi uz pārkāptajām tiesību normām (normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu)" . Turpretī, pretēji likuma prasībām, nevienā no sastādītajiem protokoliem-lēmumiem nav norādīts, kurš ALNL 2.panta pirmās daļas punkts ir pārkāpts. Tādi protokoli-lēmumi neatbilst ALNL 9.[1]panta piektās daļas 6.punkta un Latvijas APK 248.panta prasībām.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 25.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-157/2007 atziņām, lēmums administratīvā pārkāpuma lietā tiek pieņemts par tiem faktiem, kas norādīti pārkāpuma protokolā - jaunu faktu norādīšana lēmumā varētu pārkāpt personu procesuālās tiesības.

Latvijas APK 248.pants, kurā norādītas prasības administratīvā pārkāpuma protokola saturam, jāaplūko kopsakarā ar izrietošām no Satversmes 92.panta pārkāpēja tiesībām uz aizstāvību. Tas ir, pārkāpuma aprakstam administratīvā pārkāpuma protokolā jābūt tādam, lai pie atbildības saucamā persona varētu tai skaitā zināt saskaņā ar kādu tiesību normu tā tiek saukta pie atbildības.

Piemēram, Rīgas apgabaltiesa administratīvā pārkāpuma lietā Nr.128036012 2014.gada 17.februāra sprieduma 4.lapas divās priekšpēdējās rindkopās norāda: "[..] Lēmums administratīvo pārkāpumu lietā pieņemams pēc tiem faktiem, kas norādīti protokolā [..] Tiesu kolēģijas ieskatā no Latvijas APK 248.pantā ietvertās likuma jēgas izriet, ka administratīvā pārkāpuma aprakstam jābūt tādam, kas ļauj pilnībā izprast tā būtību, nemeklējot papildu izskaidrojumu lietas materiālos, tas ir, protokolam jābūt tādam, lai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, varētu zināt ne tikai par kāda pārkāpuma izdarīšanu tiek saukta pie atbildības, bet arī kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītas darbības tai tiek inkriminētas. Protokolu, kurā šis apraksts nav sniegts, nevar atzīt par atbilstošu." Kā tiesa vēlāk norāda sprieduma beigās, ar tādu protokolu nevar konstatēt faktus, uz kuru pamata nosakāma personas vaina." Sūdzībā lūgts atcelt sodus un izbeigt lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās Nr.CN00020844, Nr.CN00022444 un Nr.CN00025849.

[2.2.] Autoceļu lietošanas nodeva ir maksa par Latvijas galveno un reģionālo autoceļu izmantošanu, lai veicinātu to uzturēšanu un attīstību, kā arī, lai veicinātu videi draudzīgāku transportlīdzekļu izmantošanu.

ALNL 2.panta pirmā daļa paredz, ka nodevu maksā par šā likuma 1. pielikumā noteikto valsts galveno un reģionālo autoceļu posmu lietošanu (izņemot to šķērsošanu krustojumos un lietošanu apdzīvotās vietās, kuru robežas apzīmētas ar šā likuma 1.[1]pielikumā noteiktajām ceļa zīmēm) ar šādiem kravas transportlīdzekļiem vai to sastāviem (turpmāk arī — transportlīdzeklis): 1) ar kravas transportlīdzekļiem, kuru pilna masa ir lielāka par 3000 kilogramiem; 2) ar kravas transportlīdzekļu sastāviem, kuru pilna masa ir lielāka par 3500 kilogramiem.

ALNL 1.pielikuma 6.punktā noteikts - par valsts galvenā autoceļa (A6) Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki) lietošanu no 0,0.kilometra līdz 306,5.kilometram, izņemot to šķērsošanu krustojumos un lietošanu apdzīvotās vietās, kuru robežas apzīmētas ar šā likuma 1.[1] pielikumā noteiktajām zīmēm, maksājama nodeva.

Saskaņā ar ALNL 3.pantu autoceļu lietošanas nodevu maksā mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieks, turētājs vai pārvadātājs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Atbildība par šo pārkāpumu paredzēta Latvijas APK 149.[40] panta otrajā daļā - par likumā noteiktā valsts autoceļa posma lietošanu, ja autoceļu lietošanas nodeva nav samaksāta, - uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no simt astoņdesmit līdz trīssimt sešdesmit *euro,* bet pārvadātājam - no piecsimt līdz tūkstoš *euro.*

ALNL 9.[1]panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvo sodu par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskajiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, piemēro transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā norādītajam transportlīdzekļa turētājam vai, ja turētājs nav norādīts vai transportlīdzeklis noņemts no uzskaites, — transportlīdzekļa īpašniekam (valdītājam) [..].

ALNL 9.[1]panta otrajā daļā noteikts, ka par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskajiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, šā panta pirmajā daļā minētajai personai uzliek minimālo naudas sodu, kāds par attiecīgo pārkāpumu pārvadātājam paredzēts Latvijas APK.

Atbilstoši transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā (turpmāk - Reģistrs) fiksētajai informācijai, Transportlīdzekļa īpašnieks pārkāpuma izdarīšanas brīdī bija Persona.

2019.gada 15.novembrī Iestādes amatpersona sastādīja Protokolu pamatojoties uz Latvijas APK 274.pantu un 275.panta pirmās daļas 1.punktu, ALNL 9.[1]panta pirmo un otro daļu, kas atbilstoši ALNL 9.[1]panta septītajā daļā noteiktajam tika nosūtīts Personai.

ALNL 9.[1]panta devītajā daļā noteikts, ka lēmumu par administratīvā soda piemērošanu šā panta pirmajā daļā minētā persona Latvijas APK noteiktajā termiņā un kārtībā var pārsūdzēt augstākā iestādē. Augstāka iestāde sūdzību par administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu izskata Latvijas APK noteiktajā termiņā un kārtībā.

ALNL 8.panta ceturtajā daļā noteikts, ka nodevas maksāšanas pārkāpumu var fiksēt ar Valsts policijas vai šā likuma 5. panta pirmajā daļā minēto institūciju, kuras administrē nodevu, rīcībā esošiem tehniskajiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli. Kārtību, kādā izmanto tehniskos līdzekļus, nosaka Ministru kabinets. Konkrētajā gadījumā pārkāpums fiksēts ar autoceļa lietošanas nodevas samaksas kontroles sistēmu TOLLCHECKER ROADSIDE Nr.GX019884, kas reģistrē to transportlīdzekļu raksturlielumus, kuri brauc garām kontroles kolonnai, un salīdzina tos ar maksājumu datiem, *proti,* vai garām braucošajiem transportlīdzekļiem ir veikts maksājums par autoceļu lietošanas nodevu. Ja transportlīdzeklim par likumā noteiktā valsts autoceļa posma lietošanu nav samaksāta autoceļu lietošanas nodeva, tad tiek piemērots administratīvais sods saskaņā ar ALNL 9.[1]panta pirmo un otro daļu.

No pārskata attēla, kas iegūts ar sistēmu TOLLCHECKER ROADSIDE Nr.GX019884, redzams, ka pārkāpums ir fiksēts Transportlīdzeklim, kas atbilstoši Reģistra fiksētajai informācijai, ir kravas transporta furgons ar pilnu masu - 3500 kg.

Ministru kabineta 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.272) 2.punkts noteic, ka nodevas maksājumu veic pirms ALNL 1. pielikumā noteiktā valsts galvenā autoceļa posma lietošanas uzsākšanas par nodevas objektu.

Izvērtējot CSDD Informācijas sistēmā pieejamo informāciju, redzams, ka autoceļa lietošanas nodeva par Transportlīdzekli 2019.gada 30.septembrī plkst.16:56 nebija samaksāta.

[2.3.] Latvijas APK 35.panta pirmā dala noteic, ka gadījumā, ja viena persona ir izdarījusi divus vai vairāk administratīvos pārkāpumus, administratīvais sods tiek uzlikts par katru pārkāpumu atsevišķi.

Izskatāmajā lietā pārkāpumi fiksēti katrs savā laikā, tādejādi secināms, ka Transportlīdzeklis atkārtoti un sistemātiski izmantojis valsts galvenā autoceļa posmu bez samaksātas autoceļu lietošanas nodevas, ar katru no pārkāpumiem citā laikā ir ierosināta atsevišķa lietvedība, līdz ar to sūdzībā minētajos protokolos-lēmumos *Nr.CN00017336, Nr.CN00020844, Nr.CN00022444 un Nr.CN00025849* norādītie administratīvie pārkāpumi ir atsevišķi pārkāpumi, kas konstatēti atsevišķi un par kuriem saskaņā ar Latvijas APK 35.panta pirmo daļu administratīvie sodi uzliekami atsevišķi. Katru reizi no jauna, izmantojot valsts galveno autoceļu posmu bez samaksātas autoceļu lietošanas nodevas, tiek pārkāpts ALNL 2.pants un tiek izdarīts Latvijas APK 149.[40] panta otrajā daļā minētais pārkāpums.

[2.4.] Nav pārkāpts dubultās sodīšanas aizlieguma princips, jo katrs pārkāpums ar Transportlīdzekli konstatēts citā laikā - tātad tie ir atsevišķi pārkāpumi, par kuriem sastādīti četri administratīvo pārkāpumu protokoli-lēmumi, tādējādi paredzot atsevišķu atbildību par katru izdarīto pārkāpumu. Dubultās sodīšanas principa pārkāpums būtu konstatējams gadījumā, ja tiktu pieņemti četri identiski lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās par autoceļu lietošanas nodevas nemaksāšanu par Transportlīdzekli, kas būtu fiksēts vienā datumā un laikā.

[2.5.] Sūdzībā norādītie tiesu spriedumi un no tiem gūtās atziņas ir par konkrētām lietām un nav uzskatāmi par identiskiem kādai no lietām, par kuru Persona saukta pie administratīvās atbildības.

Sūdzībā nav norādīts neviens no Personas gribas un rīcības neatkarīgs apstāklis, kas liedza nomaksāt autoceļu lietošanas nodevu.

Saskaņā ar Latvijas APK 37.panta pirmo daļu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā var uzsākt ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, [..], līdz ar to netika pārkāpti Latvijas APK noteiktie termiņi.

[2.6.] Soda apmērs ir noteikts Latvijas APK un tā samērīgumu jau ir izvērtējis likumdevējs. Saskaņā ar ALNL 9.[1]panta pirmo un otro daļu par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskajiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, šā panta pirmajā daļā minētajai personai uzliek minimālo naudas sodu, kāds par attiecīgo pārkāpumu pārvadātājam paredzēts Latvijas APK, tādejādi Personai piemērots minimālais naudas sods, kāds par attiecīgo pārkāpumu paredzēts Latvijas APK pārvadātājam. Ņemot vērā minēto, valsts pārvaldes iestāde nav tiesīga pieņemt lēmumu par piemērotā naudas soda apmēra samazināšanu un, pārkāpjot tiesību normā izteikto likumdevēja gribu, samazināt naudas soda apmēru, arī gadījumos, kad iestāde konstatē atbildību mīkstinošus apstākļus.

Pēc iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, novērtējot pierādījumus (Protokolu Nr.CN00020844, ar autoceļa lietošanas nodevas samaksas kontroles sistēmu TOLLCHECKER ROADSIDE Nr.GX019884 fiksēto informāciju, Personas sūdzību), Iestāde uzskata, ka protokols sastādīts un administratīvais sods piemērots likumīgi un pamatoti.

Latvijas APK 32.panta pirmajā daļā noteikts, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.

[3.] 2020.gada 4.februārī Zemgales rajona tiesā saņemta Personas sūdzība (turpmāk – Sūdzība), kurā lūgts atcelt Lēmumu un izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā *(lietas lapas 40-45).*

Sūdzība pamatota uz Sākotnējā sūdzībā jau minētajiem argumentiem.

[4.] Saskaņā ar Latvijas APK 289.[6] panta pirmo daļu rajona (pilsētas) tiesa administratīvā pārkāpuma lietu izskata rakstveida procesā. Rajona (pilsētas) tiesa mutvārdu procesu nosaka pēc savas iniciatīvas vai tad, ja to lūdz persona, kura saukta pie administratīvās atbildības, cietušais vai prokurors. Rakstveida procesā administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana notiek, nerīkojot tiesas sēdi. Izskatot lietu rakstveida procesā, nolēmumu tiesa pieņem uz lietā esošo dokumentu pamata.

Lūgumi par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā nav saņemti, tiesa nesaskata nepieciešamību noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, līdz ar to noteikta administratīvās lietas izskatīšana rakstveida procesā un, saskaņā ar Latvijas APK 289.[6] panta ceturto daļu, tika noteikts termiņš noraidījumu pieteikšanai, paskaidrojumu sniegšanai līdz 2020.gada 29.maijam.

Norādītajā termiņā tiesā nav saņemti paskaidrojumi, nav pieteikti noraidījumi, pieteikumi, lūgumi.

[5.] 2020.gada 1.jūlijā spēkā stājies spēkā Administratīvās atbildības likums (turpmāk – AAL), kura Pārejas noteikumu 2.punkts noteic, ka procesuālās darbības, kas līdz šī likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu (turpmāk – Latvijas APK) tiek pabeigtas kodeksā noteiktajā kārtībā. Latvijas APK normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīva pārkāpuma lietvedība stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpildē). No minētā secināms, ka konkrētajā lietā piemērojamas Latvijas APK normas.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.[6]panta devīto daļu tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, cita starpā izlemj šādus jautājumus: vai ir noticis administratīvais pārkāpums; vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā; vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu; vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina atbildību; kāds administratīvais sods piemērojams personai.

Tiesa nekonstatē Latvijas APK 289.[12] panta pirmajā daļā norādītos pamatus, lai pēc savas iniciatīvas lemtu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai.

[6.] Latvijas APK 289.[13]panta trešā daļa noteic, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka Iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā lēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas Iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopumā un savstarpējā sakarībā, un ar tiem konstatētos lietas apstākļus atzīst, ka tiesā saņemtā sūdzība pamatota uz tiem pašiem argumentiem, kas norādīti sākotnējā sūdzībā, ko Iestāde izskatījusi, pieņemot Lēmumu.

Tiesa atzīst, ka Lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs – Iestāde, pieņemot Lēmumu, ir pilnīgi un vispusīgi izvērtējusi visus lietā esošos pierādījumus, pamatojoties uz kuriem, ir konstatējusi, ka Persona izdarījis ALNL 2.panta pirmās daļas pārkāpumu par ko paredzēta atbildība Latvijas APK 149.[40] panta otrajā daļā un Personai piemērotais minimālais naudas sods ir pamatots un samērīgs.

Tiesa atzīst, ka Iestādes Lēmumā izdarītie secinājumi balstīti uz noskaidrotiem faktiskajiem apstākļiem, pareizi un pietiekamā apjomā novērtējot normatīvos aktus, kas attiecas uz konkrētās situācijas tiesisko regulējumu. Tiesa nekonstatē apstākļus, kas liktu apšaubīt Lēmumā izdarītos secinājumus par Personas vainu Lēmumā norādītā pārkāpuma izdarīšanā, Personai piemēroto sodu un tā apmēru. Līdz ar to tiesa pievienojas Lēmuma motivācijai un to neatkārto.

[7.] Papildus tiesa norāda, ka saskaņā ar Latvijas APK 35.panta pirmo daļu, ja izdarīti vairāki pārkāpumi, par katru pārkāpumu sods uzliekams atsevišķi. Par vairākiem pārkāpumiem vienu sodu smagākās sankcijas ietvaros var noteikt tikai tad, ja vairāki pārkāpumi konstatēti vienlaicīgi un visus izskata viena un tā pati institūcija, kā tas noteikts minētā panta otrajā daļā. Izskatāmajā lietā visi pārkāpumi nav izdarīti vienlaicīgi, līdz ar to sods nosakāms par katru pārkāpumu atsevišķi.

Tiesa norāda, ka atbilstoši ALNL likuma 1.pantam autoceļu lietošanas nodevas mērķis ir valsts galveno un reģionālo ceļu uzturēšanas un attīstības, kā arī videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanas veicināšana. Bargāki soda mēri Latvijas APK 149.[40] pantā ir spēkā no 2017.gada 1.janvāra. Pirms tam sodi bija ievērojami mazāki un atbildības subjekts bija tikai transportlīdzekļa vadītājs (nebija pārvadātājs). Likumprojekta "Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" anotācijā norādīts, ka sodi ir jāpalielina, lai motivētu transportlīdzekļa vadītājus un pārvadātājus aktīvāk maksāt autoceļa lietošanas nodevu, lai novērstu situāciju, ka ir izdevīgāk maksāt sodu, nevis autoceļa lietošanas nodevu. Tādējādi likumdevējs ir izvērtējis soda samērīgumu un lietderīgumu, nosakot taisnīgu un pārkāpumam atbilstošu sodu, lai sasniegtu sodīšanas mērķi, proti, lai personas godprātīgi maksātu autoceļu lietošanas nodevu un šo naudu varētu novirzīt valsts autoceļu pārvaldīšanai, uzturēšanai, atjaunošanai un attīstībai *http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/47C4B989677DA092C225804C00229527?OpenDocument*.

Tiesa norāda, ka nodeva maksājama katru reizi, pirms transportlīdzeklis uzsāk lietot konkrēto autoceļa posmu, līdz ar to atzīstams, ka katrs gadījums, kad transportlīdzeklis uzsāk braukšanu autoceļa posmā, par kuru maksājama nodeva, bez šīs nodevas samaksāšanas, ir uzskatāms par atsevišķu pārkāpumu, par kuru piemērojams sods. Līdz ar to nav pamatots Sūdzībā minētais, ka Persona vairākkārt sodīta par vienu un to pašu pārkāpumu.

[7.1.] Papildus tiesa norāda, ka Personas atsauces uz sūdzībā minētajiem tiesas spriedumiem ir nepamatotas, jo lietās, uz kurām atsaucas Persona, ir cita tiesiskā situācija un lietas faktiskie apstākļi un tajos paustās atziņas nav attiecināmas uz konkrēto administratīvā pārkāpuma lietu.

[7.2.] Papildus tiesa norāda, ka nav šaubu, ka Personai, veicot saimniecisko darbību un izmantojot transportlīdzekļus, ir zināms, ka par ALNL noteikto pienākumu maksāt autoceļu lietošanas nodevu par konkrētu transportlīdzekļu pārvietošanos pa atsevišķiem likumā noteiktiem autoceļu posmiem. Personai kā Transportlīdzekļa īpašniekam un rūpīgam saimniekam ir pienākums sekot līdzi un savlaicīgi izpildīt normatīvo aktu prasības.

Valsts policijai nav noteikts pienākums "atgādināt" pārvadātajiem par pienākumu veikt nodevas samaksu un, konstatējot administratīvo pārkāpumu, pirms administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas, informēt un brīdināt pārvadātāju par izdarītu administratīvo pienākumu. Policija, atbilstoši tai likumā "Par policiju" noteiktajam pienākumam, konstatējot pārkāpumu, ir reaģējusi – sastādījusi administratīvā pārkāpuma protokolu un atbilstoši savai kompetencei piemērojusi arī sodu.

[7.3.] Atbildot uz Sūdzībā minēto, ka Protokolā nav norādīts, kurš ALNL 2. panta pirmās daļas punkts ir pārkāpts, tiesa norāda, ka Augstākās tiesas Senāts tiesu praksē ir atzinis principu, kas balstīts uz tiesību doktrīnā nostiprinātām atziņām, ka, vērtējot procesuālo tiesību normu pārkāpumus un to ietekmi uz procesa rezultātu, ir jānoskaidro, vai šis pārkāpums varēja ietekmēt galīgā lēmuma saturu. Ja pārkāpums to varēja ietekmēt, tas uzskatāms par būtisku *(sk. Senāta 2005.gada 15.marta spriedumu lietā Nr. SKA-59 [14], 2005.gada 8.novembra spriedumu lietā SKA -337[8]),* proti, jāpastāv cēloņsakarībai starp procesuālo pārkāpuma un citāda lēmuma neiespējamību *(sk. Senāta 2005.gada 22.novembra spriedumu lietā Nr. SKA-374[10]).* Pretējā gadījumā atzīstams, ka ir pieļauts tāds procesuālais pārkāpums, kas lēmuma saturu pēc būtības neietekmēja un ietekmēt nevarēja, ka pieļauts procesuālais pārkāpums, kas nav būtisks.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā pats par sevi apstāklis, ka Protokolā nav norādīts, kurš ALNL 2. panta pirmās daļas punkts ir pārkāpts, nevar tikt uzskatīts par tādu procesuālu pārkāpumu, kas būtiski aizskartu pie administratīvās atbildības saucamās personas tiesības vai pasliktinātu tās stāvokli, ierobežotu personas tiesības uz aizstāvību, jo Protokolā pareizi norādīts ALNL pants un tā daļa un Latvijas APK pants, pēc kura Persona saukta pie administratīvās atbildības. Arī no Protokola satura, proti, lietas faktisko apstākļu izklāsta nepārprotami izriet, ka pārkāpuma būtība ir piedalīšanās ceļu satiksmē, nesamaksājot autoceļu lietošanas nodevu.

ALNL 2.panta pirmā daļas apakšpunkti noteic kravas transportlīdzekļu un to sastāvu pilnu masu, par kuru piedalīšanos ceļu satiksmē ir maksājama autoceļu lietošanas nodeva un maksājamās nodevas apmērs cita starpā ir atkarīgs no transportlīdzekļa pilnas masas. Savukārt, Latvijas APK 149.[40] panta otrajā daļā atbildība nav diferencēta atkarībā no transportlīdzekļa vai tā sastāva pilnās masas, kas norādīta minētajos ALNL 2. panta pirmās daļas abos apakšpunktos.

Tādejādi tiesa atzīst, ka apstāklis, ka Protokolā nav norādīts, kurš ALNL 2.panta pirmās daļas punkts ir pārkāpts, nav ietekmējis un nevarēja ietekmēt pārkāpuma faktisko apstākļu vērtējumu un nodarījuma pareizu kvalifikāciju, līdz ar to nevarēja ietekmēt lēmuma saturu pēc būtības un neierobežoja Personas tiesības uz aizstāvību.

[8.] Saskaņā ar Latvijas APK 289.[12] panta otro daļu tiesa, izskatot sūdzību vai protestu administratīvā pārkāpuma lietā, taisa vienu no šādiem spriedumiem: 1) atstāj lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraida 2) atceļ lēmumu un izbeidz lietu 3) atceļ lēmumu un taisa spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un uzliek sodu 4) groza soda mēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Tādejādi, pamatojoties uz augstāk minēto un saskaņā ar Latvijas APK 289.[6], 289.[12]panta otrās daļas 1 punktu, 289.[13] , 289.[17] un 289.[18] pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

atstāt negrozītu Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldes priekšnieka N.Krapša 2020.gada 3.janvāra lēmumu Nr.20/3/3-28, bet /Nosaukums A/ **sūdzību noraidīt.**

Spriedums sastādīts 2020.gada 17.septembrī u n **pieejams Zemgales rajona tiesas kancelejā Jelgavā, Dambja ielā 12, 2020.gada 18.septembrī.**

Spriedumu 10 (desmit) darba dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese L.Gulbe